

ЦИВІЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ ЗА КОНТРАФАКЦІЮ ТА ПІРАТСТВО У СФЕРІ АВТОРСЬКОГО ПРАВА Й СУМІЖНИХ ПРАВ

Володимир Дроб'язко,
*завідувач сектора суміжних прав НДІ
інтелектуальної власності НАПрН України,
кандидат філологічних наук*

Завданнями цивільно-правових заходів є: 1) надання компенсації за шкоду, завдану порушеннями; 2) розпорядження відповідними контрафактними копіями (зазвичай шляхом знищення чи збуту, оминаючи звичайні комерційні канали; розпорядження відповідним чином знаряддями (пристроями), використовуваними з метою протиправної діяльності; видача судового припису про заборону вчинення подальших порушень). Такі правові засоби повинні завжди бути в арсеналі незалежно від того, чи вчинено порушення навмисно й/або з комерційними діями [1, 342].

Докази у справах про порушення авторських і суміжних прав

За законодавством України, доведення факту порушення авторських і суміжних прав спирається на сукупність юридичних фактів. Важлива роль у цьому належить доказам у справах про порушення авторських і суміжних прав.

Під предметом доказування розуміють сукупність юридичних фактів, які необхідно встановити для вирішення справи по суті.

Фактами, що мають матеріально-правове значення у справах про порушення авторських прав (власне предмет доказування) є: належність авторського права позивачу; юридичні факти, що є об'єктами спору; факт порушення авторських прав; розмір доходів, неправомірно одержаних правопорушником; цілі порушення авторських прав.

Належність авторських прав позивачу може виникати через факт створення твору позивачем (коли позивач-фізична особа та, відповідно, автор твору); створення твору працівниками позивача при виконанні службових обов'язків або завдання; переходу авторських права у спадщину; передання авторських права за авторським договором.

Юридичними фактами, згідно з якими авторські права поширюються на твір, — об'єкт спору, є: факт оприлюднення твору на території України; факт не оприлюднення, але перебування твору на території України; факт належності автора до громадянства України; наявність міжнародного договору в разі, коли твір було створено іноземцем і оприлюднено за кордоном.

Можна запропонувати приблизний (базовий) перелік порушень авторських прав: порушення особистих немайнових прав — права авторства (право називатися автором твору); права на ім'я (право використовувати або дозволяти використовувати твір під справжнім іменем автора, псевдонімом або без позначення імені — анонімно); права на оприлюднення твору (право оприлюднити або дозволити оприлюднити твір у будь-якій формі); права на захист репутації автора (право на захист твору, включаючи назву твору, від будь-якого спотворення або іншого посягання, здатного завдати шкоди честі та гідності автора).

Порушення майнових прав: права на відтворення; права на розповсюдження; права на прокат; права на надання в тимчасове користування; права на імпорт; права на публічний показ; права на публічне виконання; права на передачу в ефір і мовлення для загального відома по кабелю; права на доведення до загального відома; права на ретрансляцію; права на переклад; права на переробку; права на доступ до твору образотворчого мистецтва; права слідування; права на реалізацію дизайнерського, архітектурного, містобудівного та садово-паркового проєкту.

Розмір доходів, неправомірно одержаних правопорушником, може бути встановлено за допомогою таких засобів доказування: свідчення відповідача про розмір одержаних доходів; документи (бухгалтерські документи, зокрема розрахунки з податку на прибуток підприємств і організацій або декларації про доходи, якщо правопорушник — фізична особа; експертизи (для визначення розміру неправомірно одержаних доходів може бути призначена судово-бухгалтерська експертиза).

Під цілями порушення авторських і суміжних прав розуміють конкретний результат, якого особа прагне досягти при вчиненні певної дії. Можна виділити такі види цілей: комерційні цілі; цілі одержання прибутку; інші цілі.

Засобами доказування незаконного використання твору чи об'єкта суміжних прав є: свідчення сторін; свідчення свідків; речові докази; документи [2].

Способи захисту авторських і суміжних прав

Під способами захисту авторських і суміжних прав розуміють закріплені законом заходи примусового характеру, за допомогою яких здійснюється відновлення (визнання) порушених (оспорених) прав і вплив на правопорушника.

Важливим способом забезпечення є переговори між володільцем прав і порушником цих прав. Під час проведення переговорів можна переконати правопорушника припинити випуск товарів з порушенням права або запропонувати укласти договір на правомірне використання об'єкта авторського права чи суміжних прав. Переговори і компроміс у багатьох випадках продуктивніші, ніж розгляд у суді або інших компетентних органах.

Відповідно до ст. 52 (1) Закону України «Про авторське прав і суміжні права» [3], володільць авторських і суміжних прав має право вимагати від правопорушника: визнання прав; відновлення стану, що існував до порушення прав; припинення дій, які порушують права або створюють загрозу їх порушення; відшкодування доходу, виплата компенсації; відшкодування моральної шкоди.

Визнання прав. Необхідність у такому способі захисту прав виникає тоді, коли наявність у особи авторських і суміжних прав піддається сумніву, авторські чи суміжні права оспорується, заперечуються або існує реальна загроза таких дій. Переважно невизначеність авторських або суміжних прав призводить до неможливості їх здійснення або, принаймні, утруднює таке здійснення. Так, якщо твір опубліковано автором анонімно або під псевдонімом, може виникнути необхідність підтвердження в судовому порядку права авторства на твір, без чого неможливо ні передати права на використання твору, ні захистити порушені права на твір. Визнання права авторства і є засобом усунення невизначеності у відносинах суб'єктів, створення умов для реалізації інших прав і запобігання з боку осіб щодо дій, котрі перешкоджають їх нормальному здійсненню.

Визнання прав як засіб їхнього захисту за своєю суттю може бути реалізовано в юрисдикційному порядку. Вимога позивача про визнання прав

ЗАХИСТ ПРАВ

звернена не до відповідача, а до суду, який повинен офіційно підтвердити наявність або відсутність у позивача даних прав. У більшості випадків вимога про визнання авторських прав є необхідною передумовою застосування інших, передбачених законом способів захисту цих прав. Іноді вимоги про визнання цих прав мають самостійне значення і не поглинаються іншими способами захисту прав.

Відновлення стану, що існував до порушення прав. Цей спосіб захисту прав застосовується в тих випадках, коли порушені авторські чи суміжні права в результаті правопорушення не припиняють свого існування та можуть бути реально відновлені шляхом усунення наслідків правопорушення. Так, автор, який виявив, що під час підготовки його твору до опублікування до нього внесені непогоджені з ним зміни, може вимагати відновлення твору в його первинному вигляді.

У тих випадках, коли твір уже оприлюднено та він став відомий невизначеному колу осіб, відновити порушені авторські права практично неможливо. Для захисту своїх прав автор може вимагати публікації відомостей про допущене правопорушення.

Відновлення порушених прав автора може бути досягнуто й іншими способами, що задовольняють інтереси потерпілого.

Припинення дій, що порушують права чи створюють загрозу їх порушення. Зазначений спосіб захисту прав може застосовуватись у поєднанні з іншими способами захисту прав, наприклад, стягненням збитків, або мати самостійне значення. Так, у разі бездогвірного використання твору його автор може вимагати як заборони його подальшого використання, так і відшкодування збитків, яких він зазнав унаслідок такого використання. Проте інтерес автора може полягати й у тому, щоб лише припинити чи усунути загрозу їх порушення. Типовими прикладами реалізації цього

способу захисту прав у зазначеній сфері є накладення арешту на випуск твору у світ, заборона подальшого розповсюдження твору, заборона на використання перекладу чи переробки тощо [2, 194–195].

Відшкодування збитків. Відшкодування збитків передбачено також ст. 16 ЦК України [4].

Як правова категорія збитки — це спричинені неправомірною поведінкою негативні наслідки в майновій сфері потерпілого. Збитками також називають грошове вираження майнової шкоди. Збитки відшкодовуються в повному обсязі, якщо договором або законом не передбачено відшкодування у меншому або більшому розмірі.

Реальна шкода містить витрати, що їх особа, права якої порушені, збила чи мусить зробити для відновлення порушених прав. Доходи, які особа могла б реально одержати за звичайних обставин, якби її права не були порушені, називають упущеною вигодою (неодержаними доходами).

Відшкодування збитків становить один із дієвих способів захисту авторських і суміжних прав. У такому разі матеріальний інтерес потерпілого задовольняється за рахунок грошової компенсації зазначених ним майнових витрат. При цьому така компенсація прямо пов'язана з розміром завданої шкоди (відшкодування збитків).

Хоча можливість компенсації допускатись і раніше законодавством з питань авторських прав, нині і правила відшкодування шкоди в зазначеній сфері зазнали суттєвих змін. Зокрема, якщо раніше розмір збитків нерідко обмежувався нормативними актами, а на практиці переважно зводився до стягнення на користь потерпілого того гонорару, який йому належав би за нормального використання твору, нині з'явилася можливість стягнути з правопорушника збитки в повному обсязі. Крім цього, потерпілий може вибрати конкретний метод відшкодування шкоди, що значно по-

легше завдання захисту його порушених майнових інтересів. Правом на відшкодування шкоди стали користуватися всі володільці авторських і суміжних прав, зокрема й особи, які набувають цих прав за договорами.

Як приклад реальної шкоди можна назвати витрати, що їх зазнав потерпілий через усунення спотворень твору чи на відновлення матеріального носія, який пошкоджений або знищений порушником авторських прав. Відшкодуванню підлягають також витрати на надання юридичної допомоги із захисту порушених авторських і суміжних прав, на сплату мита при подання позову до господарського суду тощо.

Переважно збитки в зазначеній сфері виражаються у тій упущеній вигоді, яка могла би бути одержана за умов нормальної реалізації прав і обов'язків учасників авторських правовідносин. Вважається, що цей вид збитків не може полягати тільки у виплаті тієї винагороди, яку одержав би автор або володільць суміжних прав, якби його права не були порушені.

Чинне законодавство з авторського права та суміжних прав відмовилося від нормування авторської винагороди, зберігши лише мінімальні ставки, які відповідно до ч. 5 ст. 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права», встановлюються Кабінетом Міністрів України за певні види використання творів і об'єктів суміжних прав.

Орієнтація на мінімальні ставки була б очевидною несправедливістю стосовно потерпілих. Стягнення винагороди за максимальними ставками, як практикувалося раніше, нині неможливе.

Якби упущена вигода зводилася б до невиплаченої винагороди, цей захід відповідальності став би явно неправомірним порівняно з іншими передбаченими законом способами компенсації упущеної вигоди. Тож як упущена вигода повинен розглядатися, принаймні, весь той прибуток, який

незаконно одержаний порушником авторських або суміжних прав.

Обґрунтування розміру завданих збитків, враховуючи упущену вигоду, є завданням потерпілого. Він же доводить власне факт порушення належних йому авторських або суміжних прав, а також причинний зв'язок між правопорушенням і завданими збитками. Стосовно суб'єктивної відповідальності, то порушник авторських і суміжних прав вважається винним, доки ним не буде доведено інше.

За загальним правилом, збитки стягуються у грошовій формі. Та чинне законодавство допускає передання володільцеві авторських або суміжних прав за його проханням контрафактних примірників твору чи фонограм, за рахунок яких можуть повністю або частково покриватися завдані збитки. Якщо потерпілого така форма відшкодування збитків не влаштовує, він може наполягати на грошовій компенсації його майнових витрат.

Довести наявність збитків і обґрунтування їхніх розмірів, особливо щодо упущеної вигоди, не завжди просто.

Стягнення незаконно одержаного доходу. Реалізувати право на відшкодування збитків переважно буває важко. Тож Закон України «Про авторське і суміжні права», йдучи назустріч правоволодільцеві, передбачає, що замість відшкодування збитків, правоволодільць може вимагати дохід, одержаний правопорушником. Це надана потерпілому можливість компенсувати зазначені ним збитки в більш простий спосіб.

Потерпілий може стягнути з правопорушника на свою, користь весь дохід, одержаний правопорушником унаслідок порушення авторських і суміжних прав. У такому разі відповідальність правопорушника суттєво підвищується, позаяк йдеться про весь його незаконний дохід, а не про одержаний ним прибуток. До того ж, довести розмір доходу за загальним

правилом значно простіше. Зокрема, це може бути зроблено й розрахунковим шляхом, виходячи, наприклад, з обсягу тиражу та вартості одного примірника твору чи фонограми.

Виплата компенсації. Відповідно до ст. 52 Закону України «Про авторське і суміжні права», при порушенні будь-якою особою авторських та суміжних прав суб'єкти цих прав можуть подавати позови про виплату компенсації. Виплата компенсацій визначається на розсуд суду на підставі позову потерпілого в сумі від 10 до 50 000 мінімальних заробітних плат, встановлених законодавством України [3].

Вимога про виплату відшкодування компенсації є найпоширенішим методом відшкодування збитків, завданих порушенням авторських або суміжних прав. Його популярність пояснюється тією обставиною, що позивач у такому разі має довести власне факт порушення його майнових прав, що передбачає і завдання йому збитків, але не зобов'язаний обґрунтовувати їхній розмір.

При визначенні конкретного розміру компенсації суди враховують ймовірний розмір збитків потерпілого, розмір одержаних правопорушником доходів, масштаб правопорушення, кількість потерпілих, ступінь вини правопорушника й інші фактори.

Оскільки метою стягнення компенсації є відшкодування збитків, завданих володільцеві авторських або суміжних прав, вона повинна присуджуватись у всіх випадках порушення майнових прав потерпілих і незалежно від того, чи мав правопорушник на меті одержання прибутку.

Відшкодування моральної шкоди. Якщо порушенням авторських прав їхньому володільцеві завдано моральної шкоди, він має право вимагати її грошової компенсації. Відповідно до ч. 1 (в) ст. 52 Закону України «Про авторське право і суміжні права», при порушенні будь-якою особою авторських або суміжних прав суб'єкти цих прав можуть подавати позови про від-

шкодування моральної (немайнової) шкоди. Для цього необхідні наявність власне моральної шкоди, протиправність поведінки з наслідками, а також вина правопорушника.

Моральна шкода виражається в моральних стражданнях, яких зазнав потерпілий у результаті порушення належних йому прав. Власне факт порушення авторських прав ще не свідчить про те, що потерпілому неодмінно завдано моральної шкоди. Як і будь-яка шкода, моральна шкода повинна бути доведена потерпілим як за фактом, так і за обсягом.

Специфіка розглядуваного різновиду шкоди полягає в тому, що переважно вона невідчутна і полягає у внутрішніх переживаннях та стражданнях потерпілого, здебільшого прихованих від довколишніх, але від того ще більш глибоких і хворобливих. Суд не в змозі адекватно оцінювати міру людських емоцій, тим паче індивідуальні особливості психічної сфери кожного потерпілого.

Хоча моральна шкода й не презюмується, факт її наявності достатньою мірою підтверджується вже заявою потерпілого, який дає йому і відповідно грошову оцінку. Для суду оцінка не має вирішального значення та може бути змінена останнім, зважаючи на вимоги розумності та достатності, але суд не може відмовити потерпілому в компенсації моральної шкоди, якщо така вимога ним заявлена й наявні всі інші необхідні для цього умови.

Протиправність поведінки особи, що завдала моральної шкоди, полягає в порушенні авторських прав потерпілого. При цьому повинні бути порушені особисті немайнові права автора, такі як право авторства, право на авторське ім'я, право на оприлюднення твору. Можливість компенсації моральної шкоди пов'язана з порушенням, за загальним правилом, особистих немайнових прав потерпілого. При порушенні майнових прав автора такої можливості

законом не встановлено. За одночасного порушення особистих немайнових прав і майнових прав автора, що переважно і стається на практиці, вимога про компенсацію моральної шкоди може бути заявлена.

Між протиправною поведінкою правопорушника та наслідками (моральними стражданнями потерпілого) повинен бути наявний безпосередній причинний зв'язок. Тож, якщо останні спричинені не самим фактом порушення особистих немайнових авторських прав, а певними супутніми обставинами, право на компенсацію моральної шкоди не виникає.

Необхідною умовою компенсації моральної шкоди є вина правопорушника, що згідно із загальним цивільно-правовим правилом, презюмується. Тож, якщо факт порушення особистих немайнових прав автора наявний, передбачається, що це сталося з вини правопорушника, якому надана можливість довести зворотне.

Вимагати компенсації моральної шкоди, за загальним правилом, можуть володільці особистих немайнових прав, тобто автори. Цим способом захисту авторських прав можуть скористатися і спадкоємці авторів, які, хоча й не стають володільцями зазначених прав, але можуть здійснювати їх захист незалежно від будь-яких строків (ч. 2 ст. 29 Закону України «Про авторське право і суміжні права»). Користувачі творів через свій правовий статус (здебільшого це юридичні особи) такого права не мають, бо до них переходять, зазвичай, лише права на використання творів.

Особою, що завдала моральної шкоди, може бути будь-яка фізична чи юридична особа, здатна нести відповідальність за свої дії. Це може бути користувач твору за авторським договором. Оскільки особисті немайнові права за договором не передбачаються, наявність договірних відносин між сторонами щодо майнових прав не повинна бути перешкодою для

настання відповідальності у разі порушення немайнових прав автора.

Розмір грошової компенсації за заподіяну моральну шкоду визначається судом, беручи до уваги декілька факторів. Основний з них найтяжчий — обсяг моральних страждань потерпілого. Розмір компенсації моральної шкоди залежить від ступеня вини правопорушника.

При визначенні розміру компенсації суд повинен зважати на майновий стан особи, котра завдала шкоди. Ця обставина може братися до уваги лише тоді, коли порушником авторських прав є фізична особа, а порушення авторських прав відбувається через недбалість.

Розмір компенсації за заподіяну моральну шкоду не залежить також від того, в якому обсязі судом задоволені вимоги потерпілого про відшкодування завданої матеріальної шкоди.

Компенсація моральної шкоди відбувається переважно в судовому порядку. Не виключена добровільна виплата компенсації, якщо, наприклад, порушник авторських прав не бажає доводити справу до суду.

На вимоги компенсації моральної шкоди за порушення особистих немайнових прав не поширюється позовна давність.

Інші цивільно-правові способи захисту авторських і суміжних прав. Відповідно до ст. 52 (1) Закону України «Про авторське право і суміжні права», при порушенні будь-якою особою авторських і суміжних прав суб'єкти цих прав мають право вимагати припинення підготовчих дій до цих правопорушень, зокрема й порушення митних процедур, якщо є підозра, що можуть бути пропущені на митну територію України чи з її митної території контрафактні примірники творів, фонограм, відеограм, засоби обходу технічних засобів захисту прав, у порядку, передбаченому Митним кодексом України.

Суб'єкти авторського права та суміжних прав мають право брати участь

в інспектуванні виробничих приміщень, складів, технологічних процесів і господарських операцій, пов'язаних з виготовленням примірників творів, фонограм та відеограм, щодо яких є підстави для підозри про порушення чи загрозу порушення авторських і суміжних прав, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Відповідного порядку Кабінетом Міністрів України ще не встановлено. Проте існує певний зарубіжний досвід, який може бути використаний в Україні. Так, першою з розробок у галузі запобіжних заходів проти піратства, став припис Антона Піллера, названий так за прецедентом його першого застосування Апеляційним судом Англії. Цей припис видається судом і дозволяє інспектування об'єктів і установ, де ймовірно могли вчинятися певні дії, що порушують авторські і суміжні права позивача.

Суб'єкти авторських і суміжних прав мають право вимагати, у судовому порядку також, публікації в засобах масової інформації даних про допущені порушення авторських і суміжних прав та судові рішення щодо цих правопорушень.

Відповідно до ст. 52 Закону України «Про авторське право і суміжні права», суд має право постановити рішення чи ухвалу про заборону опублікування творів, їхніх виконань або постановки, випуску примірників фонограм, відеограм, їх сповіщення, припинення їх розповсюдження, вилучення (конфіскацію) контрафактних примірників творів, фонограма, відеограм або програм мовлення й обладнання та матеріалів, призначених для їх виготовлення й відтворення, публікацію у пресі інформації про допущені правопорушення тощо, якщо в процесі судового розгляду буде доведено факт порушення авторських і суміжних прав чи факт наявності дій, що створюють загрозу порушення цих прав. Згідно з п. 4 цієї ж статті, суд може постановити рішення про вилучення

або конфіскацію всіх контрафактних примірників творів, фонограм, відеограм чи програм мовлення, щодо яких встановлено, що вони виготовлені чи розповсюджуються з порушенням авторських і суміжних прав, а також засобів обходу технічних засобів захисту прав. Це стосується також усіх кліше, матриць, форм оригіналів, магнітних стрічок, фотонегативів та інших предметів, за допомогою яких відтворюються примірники творів, фонограм, відеограм, програм мовлення, а також матеріалів і обладнання, що використовуються для їх відтворення та для виготовлення засобів обходу технічних засобів захисту прав.

За рішенням суду вилучені контрафактні примірники творів (зокрема й комп'ютерні програми і бази даних), фонограм, відеограм, програм мовлення на вимогу особи, що є суб'єктом авторського права чи суміжних прав і права якої порушено, можуть бути передані цій особі. Якщо ця особа не вимагає такої передачі, то контрафактні примірники підлягають знищенню, а матеріали і обладнання, що використовувалися для відтворення контрафактних примірників, підлягають відчуженню з перерахуванням вилучених коштів до державного бюджету України.

Цивільні способи забезпечення позову в судових справах про порушення авторських і суміжних прав. Відповідно до ч. 1 ст. 53 Закону України «Про авторське право і суміжні права», до завершення розгляду справи по суті суддя одноособово має право винести ухвалу про заборону відповідачу, щодо якого є достатні підстави вважати, що він є порушником авторських і суміжних прав, вчиняти до винесення рішення чи ухвали суду певні дії, а саме: виготовлення, відтворення, продаж, здавання в майновий найм, прокат, ввезення на митну територію України та інше передбачене названим Законом використання, а також транспортування, зберігання чи воло-

діння з метою введення в цивільний оборот примірників творів (зокрема й комп'ютерних програм і баз даних), а також записаних виконань, фонограм, програм мовлення, щодо яких припускається, що вони є контрафактними, та засобів обходу технічних засобів захисту прав.

Судова заборона вчинення певних дій стосується відповідача. Практично це може бути будь-яка особа, стосовно якої є достатні підстави вважати, що вона є порушником авторських і суміжних прав.

Заборона вчинення певних дій не повинна застосовуватися в тих випадках, коли позов недостатньо обґрунтований. У цивільних справах судова заборона не може бути винесена до подання позовної заяви. Поданий перелік дій, котрі не можна здійснювати на основі судової заборони, потрібно вважати приблизним.

Застосування тимчасових заходів як цивільно-правового способу забезпечення позову передбачене частиною 3 ст. 53 Закону України «Про авторське право і суміжні права».

У разі, коли відповідач у справі порушення авторських і суміжних прав відмовляє в доступі до необхідної інформації чи не забезпечує її подання у прийнятний строк, чинить перешкоди у здійсненні судових процедур або з метою збереження відповідних доказів щодо інкримінованого правопорушення, особливо в випадках, коли будь-яке відстрочення може завдати непоправної шкоди особі, яка є володільцем авторських або суміжних прав, або коли є очевидний ризик того, що доказ буде знищено, суд чи суддя одноособово мають право за заявою заявника застосовувати тимчасові заходи до пред'явлення позову або до початку розглядання справи за участю іншої сторони (позивача) шляхом:

- винесення ухвали про огляд приміщень, у яких, як припускається, чиняться дії, пов'язані з пору-

шеннями авторських і суміжних прав;

- накладення арешту та вилучення всіх примірників твору (зокрема й комп'ютерних програм і баз даних), записаних виконань, фонограм, відеограм, програм мовлення, щодо яких припускається, що вони є контрафактними, засобів обходу технічних засобів захисту прав, а також матеріалів і обладнання, що використовуються для їх виготовлення та відтворення;
- накладення арештів і вилучення рахунків й інших документів, які можуть бути доказом вчинення дій, що порушують або створюють загрозу порушення чи підтверджують наміри вчинення порушення авторських прав.

Заява про застосування тимчасових заходів розглядається тільки за участю заявника у 2-денний строк з дня її подання.

Ухвала суду про застосування тимчасового заходу підлягає негайному виконанню органом державної виконавчої служби за участю заявника.

До прийняття заяви про застосування тимчасових заходів суд має право вимагати від заявника обґрунтування того, що ці права порушені або невідворотно будуть порушені, а також видати заявнику судову ухвалу щодо внесення застави чи еквівалентної гарантії, достатньої для того, щоб запобігти зловживанню тимчасовим заходом. Застава полягає у внесенні на депозит суду заявником чи іншою особою грошей або передання інших матеріальних цінностей. Розмір застави (гарантії) визначається судом з огляду на обставини справи, але не повинен бути меншим від 100 неоподаткованих мінімумів доходів громадян і не більшим від розмірів заявленої шкоди.

У разі застосування тимчасових заходів відповідач має право вимагати їх зміни чи скасування, а заявник зобов'язаний подати позов до суду про

захист порушених авторських і суміжних прав не пізніше ніж через 15 календарних днів від дня застосування тимчасових заходів.

Застава повертається повністю заявнику при відмові суду у прийнятті позову до розгляду чи задоволенні позову повністю або частково. Інакше застава звертається на виконання рішення про компенсацію шкоди відповідачу, завданої застосуванням тимчасових заходів.

При скасуванні тимчасових заходів або якщо при розгляді справи з'ясується відсутність порушення чи загрози порушення авторських і суміжних прав, суд має право на клопотання відповідача прийняти судові рішення щодо надання відповідачу належної

компенсації позивачем за будь-яку шкоду, завдану цими заходами.

Отже, в Україні існують досить суворі цивільні покарання, під які підпадає і відповідальність за контрафакцію та піратство у сфері авторського права й суміжних прав. Необхідно домогтися ефективного їх правозастосування в боротьбі з контрафакцією та піратством. ♦

Список використаних джерел

1. *Введение в интеллектуальную собственность / ВОИС. — 1998.*
2. *Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування : практ. посібн. — К. : К.І.С., 2007.*
3. *Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 року № 3792-XVII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1994. — № 13. — Ст. 64. (у ред. Закону № 2627-III від 11.07.2011 року зі змінами та доповненнями).*
4. *Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV// Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2003. — № № 40–44. — Ст. 356 (зі змінами).*
5. *Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року № 8073-X // Відомості Верховної ради України (ВВР). — 1984. — № 51 — Ст. 1122 (зі змінами).*
6. *Митний кодекс України // ВВР. — 2012. — № № 44–45. — Ст. 55*

Надійшла до редакції 28.11.2012 року